

2017-Anul tribuniștilor memorandiști (I):
„Trebuie să-ți cunoști patria dacă vrei s-o iubești”
„N-am avut pe lume alt protector decât libertatea tiparului”

La început de an, dorim tuturor cititorilor *Tribunei* un an mai bun, în toate planurile, și să ne bucurăm împreună de acest cotidian, care – în fiecare zi – zămislește pagini de istorie a ținutului Sibiului.

În 2017, Tribuna va lansa o nouă serie de 52 de articole, continuând proiectul ecomuzeu început la 130 de ani de la fondarea cotidianului sibian. Mulțumim tuturor pentru încredere, susținere morală și tacită, precum și pentru multele încurajări.

În 2014, „Tribuna” a demarat un proiect complex, fiind singura publicație din România care nu și-a uitat înaintașii!

Să nu uităm că anul 2015 a fost dedicat directorului fondator, Ioan Slavici, Tribuna comemorând 90 de ani de la stingerea din viață a marelui scriitor clasic. La înmormântarea lui, Gala Galaction zicea: „Îl vedem deasupra noastră mare în literatură, fruntaș al condeiului, premergător și explorator al frumuseților graiului și sufletului poporului nostru. Îl vedem deasupra noastră printre nouri și culmi, care se numesc Eminescu, Alecsandri, Maiorescu, Coșbuc, Caragiale”. Mult mai târziu istoricul Lucian Boia afirma: „Dacă la scriitori precum Rebreanu sau Sadoveanu se constată un ușor deficit de caracter, necazurile lui Slavici se trag, s-ar putea spune, dintr-un surplus de caracter”. În curând va apărea, în Sibiu, cartea „2015 – anul Slavici – almanah sibian”, lucrare redactată sub motto-ul: „Trebuie să-ți cunoști patria dacă vrei s-o iubești”.

Tribuna a declarat 2016 – „*anul Coșbuc*”, sărbătorind astfel, 150 de ani de la nașterea poetului George Coșbuc (1866). Am descoperit împreună pe tribunistul Coșbuc dar și multe poezii din opera sa, scrierile sale fiind o contribuție importantă în formarea conștiinței naționale în Transilvania. Să revedem și poezia apărută postum (în 1954):

„Copilă, tu crede poezii ce scriu”

«Copilă, tu crede poezii ce scriu, / Căci lor li s-a dat o putere
S-audă mai bine, să simtă mai viu/ Întreagă a lumii durere.
Ei sînt ca oceanul ce-neacă vreun mal,/ Dar cînd se retrage, el lasă
Mai fin nisipișul, și-aduse de val/ Ici-colo, și perle ne lasă.»

În luna aprilie a anului 2016, *Tribuna* a lansat – în premieră națională - o „Enciclopedie”, prima enciclopedie a unui cotidian românesc, autorul fiind dr. Vasile Crișan (n.7 ian.1945, Gilău). Autor al mai multor lucrări monografice, Vasile Crișan – căruia prietenii îi spun și „Vasile Lupaș” (fiind autorul studiului monografic Ioan Lupaș) – va împlini 72 ani. Un sincer „La mulți ani și multă sănătate” pentru a continua marile proiecte, în calitate de președinte de onoare al Asociației Ecomuzeul Regional Sibiu. Domnia sa lucrează atât la partea a II-a a Enciclopediei Tribuna – Oameni, fapte, locuri (1919-2018), cât și la coordonarea documentării pentru completarea dosarului de candidatură a conceptului de „Vecinătate” pe Listele Patrimoniului Mondial Imaterial UNESCO. Prima parte a Enciclopediei (1884-1918), elaborată de dr. Vasile Crișan, este și prima lucrare științifică de analiză a „fenomenului tribunist în complexitatea sa, atât pe axa timpului, cât și a diverselor domenii ale impactului acțiunii sale”.

Mult mai cunoscutul istoric prof. dr. Lucian Boia (n.1 februarie 1944, București) susținea într-o notă de subsol a lucrării sale: „Se simte lipsa unei monografii referitoare la istoria Tribunei din Sibiu (1884-1893) și a Tribunei din Arad (1897-1912). Cine dorește să se informeze asupra mișcării tribuniste este nevoit să se limiteze la unele broșuri, în general contemporane cu evenimentele (...)”. Despre lucrarea „Eugen Brode, 1850-1912, Destinul frânt al unui luptător național” (ediția a II-a, 2013), autorul scria în prefață: „E teza mea de doctorat, susținută în noiembrie 1972 la Facultatea de Istorie a Universității din București. Doi ani mai târziu, în 1974, am publicat-o la Editura Litera, într-o versiune de două ori prescurtată. Mai întâi, am redus-o eu drastic, cam cu o treime, din motive de ordin financiar. Litera fusese înființată pentru a permite autorilor nepublicați de nici o altă editură să-și tipărească totuși lucrările, însă pe banii lor, așa încât fiecare rând mă costa. A intervenit apoi Direcția Presei, mai explicit spus, cenzura (cu atât mai „motivată”, cu cât subiectul era delicat: Transilvania, problematica națională, raporturile româno-maghiare ...). Un masacru în toată regula: a trebuit să modific sau să elimin numeroase pasaje. Iată de ce, după ce atîta vreme îmi luasem gândul de la ea, mi-am zis acum că e cazul să o public, așa cum am scris-o și cum ar fi fost firesc să apară încă de pe-atunci.”

Astăzi, scrie dr. Vasile Crișan, cotidianul sibian și-a asigurat o primă lucrare enciclopedică punând la dispoziția tuturor românilor – indiferent de pregătire – o lucrare de cercetare științifică a epocii în care, la Tribuna, s-au adunat «în jurul ideii de propășire națională prin cultură și demnitate cele mai reprezentative condeie ale vremii. „Foița Tribunei, Tribuna Literară”, urmate de „Luceafărul” și de „Tribuna din Arad”, au adus în agora literaturii românești pleiada tinerilor

intelectuali al căror spirit critic și credință în libertatea cuvântului vor reprezenta generația de făuritori ai unității naționale».

În 2017, vă propunem un an dedicat tribuniștilor memorandiști, celor care au făcut celebru atât cotidianul și Sibiul, cât și problemele românilor, în întreaga Europă. În fiecare luni veți putea descoperi elemente din biografia primei generații de tribuniști, fragmente din scrierile lor, mărturiile ale contemporanilor, dar și crâmpoie din istoria Transilvaniei. În aceste pagini, fiecare cititor poate să descopere, săptămânal, pagini din istoria românilor, istoria presei și a publiciștilor români, oameni simpli care au înțeles să-și închine întreaga existență unor idei nobile. Imaginea fiecăruia dintre cei care au pus bazele „Tribunei” se regăsește în descrierea marelui dramaturg I. L. Caragiale, publicist - alături de Eminescu și Slavici - în redacția ziarului „Timpul” (între 1878-1881): „Om din popor, fără nume de naștere, fără avere, fără sprijin, mie nu mi-e permis să uit – oricât de puțin ar însemna persoana mea ca publicist – că n-am avut pe lume alt protector decât libertatea tiparului”.

Răsfoind cărțile de istorie nu mai surprinde cronologia, făcută de reputatul academician Dan Berindei (în „Istoria Românilor din Paleolitic până în 2008”), ce menționa laconic: «La data de 14 aprilie 1884, apare la Sibiu ziarul politic și cultural „Tribuna” (până la 16 aprilie 1903), condus între 1884 și 1886 de Ioan Slavici.» Dar, „ziarul Tribuna” a fost condus de fondatorul lui doi ani? Atât s-a reținut în istoria noastră despre Tribuna? Cine mai știe că în primele zile ale lunii ianuarie 1892, la Sibiu - în urmă cu 125 de ani - avea loc, Conferința Partidului Național Român, care redacta un Memorandum cu revendicările românilor către împăratul Franz Joseph? Puțini mai știu ce rol a avut cotidianul sibian Tribuna în acest Memorandum! (va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-i-trebuie-sa-ti-cunosti-patria-daca-vrei-s-o-iubesti-n-am-avut-pe-lume-alt-protector-decat-libertatea-tiparului-122553.html>

În: *Tribuna*, 02 ianuarie 2017.

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Arhiva', 'Anunturi online', 'Tribuna sporturilor', 'Publicitate', 'Redactia', and 'Tipotrib'. To the right, there are icons for 'E-mail', 'Telefon', and 'Facebook'. Below the navigation bar is the Tribuna logo with the tagline 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. A red navigation bar contains various categories: 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. The main content area displays a news article with the title '2017-Anul tribuniștilor memorandiști (I): "Trebuie să-ți cunoști patria dacă vrei s-o iubești" "N-am avut pe lume alt protector decât libertatea tiparului"'. The article is dated '02.01.2017 22:20' and has '461 vizualizari' and '0 comentarii'. Social sharing buttons for Facebook (2 shares), Twitter (0 tweets), and another platform (2 shares) are visible. A search bar with the placeholder text 'Cautare' is located at the bottom right of the article preview.